

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

Газета для робочого класу — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на розі вулиць Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Ман. М. Попович, секретар.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

НАПЕРЕДОДНІ СТРАЙКУ В АНГЛІІ.

Робітничий рух в Англії набирає широкого масового характеру і починає непокоїти уряд Баддінга, що саме тепер занятий політикою в Китаю, будовою воєнної морської бази на Балтійському морі та будовою воєнної флотилії дома.

В той час, як цілий ряд англійських дипломатів поїхали до доміній ампіансвати їх симпатії до центрального уряду, до чим раз гіршіше дає себе чути недовдоволення робітництва системою виписку. В Англії, як ніде в іншій країні, від самого закінчення світової війни тягнеться велике безробіття. Ріжні уряди, що перебували при владі за цей час, "помагали" робітництву лише обіцянками, дурили приходом кращих часів. А англійські капіталісти тим часом замість довозити до дому сиринці з колоній і тут переробляти їх в своїх фабриках, як за "добрих" старих часів, вивозять до тих колоній свій капітал, будують там фабрики, бо вони мають там дешево сиринці і дешеві руки колоніальних рабів. Це дає їм більші зисків, чим домашнє виробництво. А за домашнього безробітнього годного робітника їх голова не болить.

Заведений при*домою МекДоналда і його робітничого уряду, в Німеччині планом Доса, відродив коштом дешевої праці німецьких робітників індустрію Німеччини, яка в свою чергу дешевиною своїх товарів витиснула з закордонних ринків англійські товари. Дійшло до того, що англійські торговельні фірми дають замовлення німецьким фабрикам, а свої фабрики стоять замкнені.

Найбільшу кризу переживає в Англії вуглева індустрія. Відроджена планом Доса продукція вугля в Рурцині (Німеччина), витиснула з зовнішнього ринку англійське вугля. Так само відбилася на продукції вугля заміна вугля нафтою та електрикою в багатьох галузях промислу в нутрі країни.

Використовуючи цю вуглеву кризу, англійські капіталісти розпочали наступ на заробітну платю гірників і вислали їм ультиматум. Робітники цей ультиматум відкинули і готуються до генерального страйку. Нічого не помагає заборона уряду на в'їзд до Англії закордонним комуністам. Робітництво чим день аніше починає говорити про свої права на життя. Воно в нутрі самої Партії Праці та трейд-юнії створило сильне ліве крило, яке це недавно знало себе лівою меншістю, але яке скоро буде зати себе більшістю.

Нинішнє залучування робітників більшовизмом вже не помагає. Найгодовніше в англійському робітничому русі це те, що робітники всіх головних індустрій арозуміли потребу злуки і спільного ділання. І якщо ексекутивам всіх трейд-юнії відється перевести в життя свою ухвалу, переведену на конференції 16. липня, про злуку всіх трейд-юнії в один оборончий і наступний союз, то англійські капіталісти будуть мари проти себе великий солідарний пролетарський фронт. Цей єдиний фронт англійського робітництва на економічному полі буде мати не тільки внутрішнє, але й велике міжнароднє значіння.

І ДОКИ ЦЕ БУДЕ?

Вінніпегські англійські газети заповнені описами вбивства фермера в Інууд, коло Тулон, в Манітобі, яке сталося в неділю вночі, 19. липня. Сталося воно, як це найбільше буває на фермах, після танцю.

Помінявшись в неділю ранком богу, до роботи братися гріх, бо-ж це неділя, іншого корисного заняття нема — треба танцювати. А танцювати, звичайно, добре тоді, коли потягнеться самотинка. На таких очах обов'язково повстають сварки, які доводять до бійки, а фінал її буває ріжний.

Таке сталося і в Інууд, хоч дізна причина вбивства ще вповні не відома. Поїхав в неділю, 19. липня, Джал (певно Іван) Родавай з жінкою, синами, зятєм, дочкою та їх дітьми до Джана Салішчука на забаву. Коло півночі вертали до дому. Коли поганив Майк Москов, на возі сиділо одинадцять осіб. З ліса вибігло трох замаскованих людей з друкочами, сплисли воза і почали їх бити. Діставши друкочами по головах, компанії, що сиділа на возі, втікла, а старого Джана Родавай знайде-но дві години пізніше на дорозі в калужі власної крові — вбитого.

Проводиться слідство. Поліція привезла вже до Вінніпегу закованих чотирох молодих людей, з яких ніодин не має більше 25 років. Ними є Себастьян Китайчук, Петро Каспер, Іван Медвідь і Александер Шупенюк. Двох з них конатили а двох ніч.

Поліція каже, що доокличні люди мовчать про це вбивство, хоч знають, що вбивство сталося на тлі фракційності між фермерами і що предметом нападу мав бути не старий Родавай, але Андрій Дурбач, який їхав на його возі. Отже сталося "помилка".

Скільки подібних подій буває в Канаді між фермерами, а між українськими з'окрема? Скільки горя і сілі приносять вони фермерам і їх родинам? І через що? Через неормальнє життя, через темноту, панство, танці, через фракційність політичну та релігійну, що її кинули між фермерів ріжні провідівити, паразити, які живуть потом і кровю того самого фермера.

Самогонка — це найгірша зараза, найбільший ворог фермерів. А вона все відно курсує на фермах. Жінка борцує вмі аварити, але самогонку зробити. Так звані "народні читальні" в більшості випадків стали на фермах осередками росту-сти. Замість ведення в них культурної праці, там завжди забави, танці, веселля. Відіграється в них раз-два на рік комедій-одноактнкі "Ніко свят" і "Ковбаса та чарка", то й тих охоче до танців публіка не дасть докінчити... А по танцях, як ніше нам один дописувач з Альберти, б'ються, верхи кіними вганяють одні за другими по полях.

Такі події відбуваються головню в тих місцевостях, де не-

ма фермерських організацій, де сусід на сусіда дивиться як на свого найбільшого ворога, який заступив йому світ. В той сам час плентаються між фермерами ріжні добродії з бібліями під пахою і розпалюють нерозвинений мозок фермера ворожнечю до свого сусіда. Замість розумного товариського життя — поучень між фермерами: католик, православний, капцан, біблійник, адвентист, штунда, пресбітеріанці і ці назви нимо-вляються крізь зуби.

А ворогів працюючих, виснажувачів, політичних потирають руки від задоволення. Вони тішаться, що фермерський фронт розбитий, що між фермерами нема єдності. Для них краще, коли фермер буде дручком розбивати голову оди другому; замість жити в згоді і солідарно боротися з ними, виснажувачами. Ці темні сили бояться солідарного життя фермерів між собою. Тому вони закликають фермерів не читати тих газет та журналів, які проповідують ту згоду. Тому вони, побачивши таку газету чи журнал на фермах, виривають їх з рук власної жінки і кидають в піч, як це зробив один "батюшка" на Ледук, Алта., з журналом "Робітництво". Тому ріжні єгомосці замість голосити слово боже, виглошують з церковної амвоци політичні промови, викликають ті газети й книжки, в яких пишеться, щоб фермери читали, освідомлялися, організувалися і лудилися з робітниками для боротьби за вивід з кінтів виснажу.

Цій незгоді, цій фракційності між фермерами час вже покладає край. Де тільки є хоч одна-два свідомі одиниці, вони повинні всіми силами старатися організувати між фермерами хоч освітнє товариство. Там де вже товариство існує, воно повинно існувати не на словах, але на ділі. Треба всіми силами старатися вигнати до таких товариств фермерську молоть. Треба на початку зацікавити ту молоть хоч би гарними представленнями (але не "Ковбасою та чаркою"), зацікавити концертами, спортом. Треба дати її розумну книжку та газету в руки, навчити її читати і розуміти прочитанє.

Це не є щось неможливого, чого не можна виконати. Треба тільки за це встати. В Альберті на фермах є місцевості, які можуть бути взірцем такої товариської організаційно-освітньої праці. Ці фермерські місцевості мали цю року своїх делегатів на робітничо-фермерському з'їзді ТУРФДМ в Вінніпегу. Чому-ж це не можуть зробити інші місцевості?

Зробити можуть, тільки треба хотіти. А де є хотіння, там є і уміння. А зробити треба. Бо так довго, як замість читати робітничо-фермерську книжку та газету—фермер буде шити самотонку; замість розумного товариського життя — буде танцювати; замість прислухуватися до голосу свідомих організаційних робітників і фермерів — буде слухати байки ріжних провідівитів — так довго між фермерами будуть мати місце такі трагічні події, як ось в Інууд 19. липня, так довго фермер буде жити в неволі темноти, моргців, довгів і виснажу.

А чи не досить вже цього?

Робітнич.

ПРО ЗНАЧІННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ МОЛОДІ.

Буржуазія всіх країн добре знає, яку велику силу мають над людоною переживання дитинства, і тому вона старається з молодих літ вповають в дитей свій дух. Зависто працює в тому напрямі духовенство, зависто працюють кадри слухняних буржуазному урядові вчителів, продажні диточі письменники, жадібні до наживи кінематографи.

За останні роки, коли під впливом війни загострилася класова боротьба, загострилася боротьба й за диточу душу. Буржуазія широко використовує бойскавські способи, щоб організувати дитей у вірні старану ладові відділи. Буржуазія добре знає силу організації і не спить. Вона уважно вивчає потреби і зацікавлення диточого віку і старається надати диточому рухові такі форми, які захоплювали б дитей, робили-б на них сильне вражіння, давали-б простір їх самоді-яльності.

Типичною формою буржуазного диточого руху, до якого буржуазія старається втягнути як найбільше пролетарських дітей — це бойскавизм. Табори, огні в лісі, захоплюючі забави, і спорт — все це так захоплює дітей, що вони й не знають, як незаметно заплутують їх в цих організаціях сіткою буржуазного світоглядю, як виховують з них слухняних рабів капіталу. На таку саму форму, як і бойскавизм, збудована в Італії фашистська диточа організація "Беліта".

Комуністичний Інтернаціонал Молодї при допомозі комуністичних партій, старається зі свого боку з'організувати ко-штовий розвиток диточий рух. Він організує пролетарських дітей, допомагаючи їм обороняти свою людську гідність, навчаючи боротися за свої переконання, боронити товаришів перед вчителями, перед поліцією і т. ин.

Дуже добре з'організовані диточі групи в Німеччині. Діти не дають себе бити в школі, не хочуть читати молитов, допомагають робітникам в страйках, збирають допомогу голодуючим дітям, за що не раз їх тягнуть до поліції, але вони тримаються мужньо. Диточий рух організує дітей, плекає в них волю до боротьби і мужність. Диточі групи в Німеччині — це свого роду боеві організації.

В Радянському Союзі також розвивається диточий рух. Учасники цього руху — діти від 11 до 14 літ, в Р.С.Ф.С.Р. вони називаються "Юні піонери", а на Україні "Молоді ленінці". Там їх нараховується коло мільона. Працюють з ними майже всімю комсомольці. Комуністична партія і державні установи широко допомагають розвитку диточого руху. Дуже важно, щоб піонерський (диточий) рух був тісно зв'язаний з робітничими організаціями, а особливо з робітничими.

Що можуть зробити робітничі діти для дитей? Перше всею свідомі робітничі можуть провадити широку агітацію серед малосвідомих робітничів і селянок, пояснюючи їм значіння диточих організацій. В пролетарській родині діти найбільше лишаються без ніякого догляду. Батько працює в фабриці, мати також "деє працює, а коли ні, то має повно роботи дома, а діти ходять без догляду, попадають під вплив вулиці, а коли й сидять дома, то мало мають радості.

Діточа організація дає їм багато радісних переживань, дає знання боротьби робітничої класи, будить в них зацікавленість. Все це треба пояснювати тим робітникам, які не хочуть пускати своїх дітей до організації. Дівчаткам треба йти в організацію так само, як і хлопцям. Дівчат не треба тримати при хаті, але треба, щоб вони з маленьку привчалися бути в організаціях разом з хлопцями, бути з ними на рівні. Це має велике значіння для дальшого розвитку дівчат і хлопців. Треба, щоб дівчата з молодих літ цікавилися громадськими справами, вчилися колективно, переймалися громадськими почуваннями. Діти люблять слухати оповідання дорослих. Нехай робітничі, які багато пережили, просякають дітям, як їм приходилося боротися з фабрикантами, як тяжко жити робітникам під буржуазією, хай розкажуть їм про війну і т. ин.

Молодь любить працювати, хоче багато знати і готова вчитися. Хай робітничі йдуть до молоді і дадуть їй своє знання. Серед молоді багато дітей, яких життя дуже тяжке, в яких нема родичів, яких потрібна опіка матері. Хай же

МИ НЕ МОЖЕМО БІЛЬШЕ ТЕРПІТИ.

(Стаття Бель-Кадера з Тунісу в Африці.)

Капіталістичні країни насильно захватили великі простори Африки і поневолили споконвічних її мешканців. Сама в цей час африканські племена заворушилися, щоби визволитися від європейських хижаків. Недавно французька робітнича преса надрукувала цікаву статтю Африканця з Тунісу Бель-Кадера, яку в перекладі друкуємо на цьому місці. Він пише:

Наша країна прекрасна і плодородна. Положена вона в північному суходолі Африки і обмивається теплими водами Середземного моря. Багато літ назад Франція захватила нашу країну при допомозі інтриги і обману і з того часу поверає плоди нашої праці, повертає два мільйони людей в своїх рабів, в вичюних звіт.

Франція, країна, що довго і вперто боролася з своїми монархістами і знівчивши їх — накиннула на ший свого ставлення — церика, який всіми силами старається прирлодобити своїм господарям.

І це називається "демократією".

А знаєте ви, як перекладають на нашу мову друге французьке слово — "цивілізація"?

Безправне, насильство, обман, жорстокість. Ми дуже добре зрозуміли зміст ще одного буржуазного почуття: "покривальство". Це значить — грабувати.

Деякі тисячі Французів й Італійців, що оселилися в нашій країні, правлять нею і висаюють з неї всі соки. Крайні землі захвачені обманом Французами.

Наші люде, споконвічні мешканці Африки, ведуть жалюгідне життя рабів. Найменший рух подавляється жорстокістю.

І нас охопитила роспач. Ми вже стали тратити надію. Аж ось до нас почали доходити дивні чутки, які передкасували свободу, щасливе життя.

Революція, Ленін, Радянські Республіки...

Ми жадібно почали прислухуватися. Нам видавалося неймовірним, аби білі люде, в яких ми привикли бачити тільки тих, що поневолюють, раз повстали, щоби завести справедливність на землі. Події розгорталися і повільно ми почали розуміти зміст Жовтневої Революції в Росії, що вона має не місцевий характер, а світове значіння. Зрозуміли, це не тільки в нас, але й у всіх колоніальних країнах.

Всі заворушилися. Ожила надія на скорє визволення, ще більш невисною стала "демократія" і "цивілізація".

Переклад для "У.Р.В." Івась Незможнєнєк.

Ми хочемо свободи і людських прав. Національно-соціалістичний визвольний рух в нашій країні все росте і шириться.

Тільки в одному нашому головному місті Тунісу — Тунісі видється около 50 ріжних журналів на арабській, французькій і італійській мовах, які правильно пояснюють зміст всіх подій і домагаються свободи для колоніальних рабів.

Страйки стають все частішими. Багато з них були затоплені в крові працюючих. З'організувалися в нас велика політична партія "Ле Дестур", яка домагається незалежності для нашої країни, прогнання капіталістів і розподілу землі серед працюючих.

"Невдачі африканські люде повстають проти своєї покривальської Франції. Все це є плодом того затреного зерна, яке розкидають по всіх наших колоніях московські агенти" — так пише один французький журналіст про теперішнє положіння в Тунісі.

Так! Нас пробудила Жовтнева революція, а в ній панує дух Москви, а дух всего світового пролетаріату. Юнійний рух пускає в нас глибоке коріння.

Уряд "демократичної" Франції сильно занепокоений цим явищем і старається при допомозі своїх вірних союзників — соціал-реформістів, заспокоїти нашу колонію. З цєю метою в Тунісі часто приїздять відомий юнійний діяч — зрадник Жуо. Він з шкери вискакує, щоби дрімирити наших робітників і зробити їх покiрними французьким імперіалістам.

Але дiрeмнo так старається безсоромний зрадник робітничої класи. Події в Мароко, де Абд-Ель-Крім з горсткою Ріфів переміг в п'ять разів більшу еспанську армію і тепер так же героїєцько бореться з це більшою французькою армією, досить ясно доказують нам, на що здібні люде, що рішилися краще вмерти, як жити рабами.

Легко собі представити, що станеться з нашими "покривальцями", коли всі колонії повстануть, як один чоловік. Ні Жуо зі своїми бачачками, ні соціал-зрадники зі своїми голосованнями за воєнними кредитами для потреб карих колоніальних експедицій не в силі — зупинити — могутній — визвольний рух виснажуваних і поневолених народів.

Ми більше не можемо терпіти!

Переклад для "У.Р.В." Івась Незможнєнєк.

ТЮРМИ — ПОПРАВЧИМИ КОЛЬОНІЯМИ

Тюрма — це страшенно зненавиджане слово для кожної людини, що бажає волі і справедливості. Ненависне це слово чи не найбільше в тих капіталістичних країнах, де панує жорстокій панський терор. Бувши царська Росія була слава своїми жорстокими тюрмами і не дивися, що з вибухом революції в Росії, працюючі маси в першу чергу кинулись розбивати тюрми, що були переповнені в'язнями.

Мрєю кожного свідомого революціонера було знести цілковито тюрму, але досвід показав, що така мрія ще зашвидка. Коли на просторах буржуазної Росії влада перейшла в руки робітництва й селянства, найшляхетнішим ворогом, який всіма найпідлітшими способами старалися поводити цю владу.

І годі було боронитися тільки словами перед негідниками. Необхідно було вживати зброї

робітничі дивляться на молоть, як на своїх дітей. Робітничі знають тисячі шляхів, щоби допомогти молоді стати борцями, вмілими робітниками, майбутніми комуністами. Робітничі — усновити молоть!

За Н. Крупської подіа В—нець.

необхідно було вживати хоч приблизно старих засобів боротьби.

Деякі вороги робітничо-селянської радянської влади гуляють, що ось, мовляв, там влада працюючих, а тюрми дарі існують. Звичайно, це дуже дурний вислів, бо кожному ясно, що радянська влада, це молода влада, яка все ще має в своїй країні недобитків чи то буржуазії, чи платних агентів закордонних капіталістів, які стараються на кожному кроці пошкодити владі працюючих.

Окрім цього поміж населенням Радянського Союзу ще не викоринили всещю старі звички, набути за панування буржуазії. Вони загинуть тільки згодом, коли пройде зо два-три покоління виховані в новій радянській школі. Тому то й бувають ріжні злочини, яких теж не можна-направити словами і необхідна якась кара.

Нікто не скриває цього, що в робітничо-селянській країні, в Рад. Союзі, існує ще тюрма. Вона є, бо це покищо необхідність, але і тут є велика ріжниця в порівнянню з буржуазними тюрмами.

П'ятнадцять миль від Москви, близько залізниці, знаходиться велика фабрика-цегольня. Ця фабрика з усіми

поближкими будинками, є "тюрмою", власне поправчою колонією для в'язнів.

Таких колоній в Радянському Союзі покищо дві: одна в Лianosові, друга в Крюкові. А в цілому світі це однієї подібні колонії.

Основані ці колонії на довіру і праці. Коли в'язень дасть слово честі, що він не втіче і годиться чесно працювати, його переводять, з тюрми в одну з цих колоній. Варту роблять самі в'язні, які між собою зв'язані товариською порукою і випадків втечі тут ніколи рішуче не буває. В'язні одержують відпустки і виїздять до дому та повертають в назначений час. Більше того! Всі в'язні дуже віддані праці і кожний гордиться зробленими ділами. А на скільки в'язні колонії звикають до фабрики, хай послужить такий випадок:

— Що-ж тут робити? — питає начальник колонії одного в'язня. — Тобі вже скінчився річний карі, а ти не хочеш відходити... Ну, що-ж, так залишайся добровільно і за свою працю одержуватимеш платню, як робітник.

Серед в'язнів є й свої "герої праці". Недавно влаштували були в'язні спеціальну вечірку для них. Перший герой — це завідувачий шлюсарською майстернею, якого перед двома роками були засудили за збройний напад в цілі грабунку. Спершу був присуджений до розстрілу, але потім розстріл замінили йому на десять літ тюрми. Але в колонії йому скоротили і цю зару і він сьогодні перебуває вже там добровільно і працює незвичайно щиро.

Другий "герой праці" — бувший махновець-бандит, який цілковито переродився і всіх заражує своєю любовю праці та примірним життям. Вчить незвичайно щиро.

Начальником і директором фабрики є І. Е. Можаяє, людина партійна з робітничо-металістів, який дуже багато причинився до високого підняття колонії.

До него відносяться в'язні не тільки з пошаною, але також з безграничною любовю. — Він наш перший товариш! — говорять про Можаяє в'язні.

А один, що вже відбув свій річний карі, так пише своєму "вчителю і наставнику" — начальнику колонії: — "Коли я свого часу приїхав був в Москву, то попав в погане товариство і вкінці-кінців опинився на судовій лаві. Мене засудили і я потрапив в Колонію, якою ви завідували. Зипутній людині було дуже важко бути в ній, тим більше, що там треба було працювати. Опісля, як я більше підійшов до вас, власне ви підійшли до мене і в широкі красках змалювали мені картину чесного життя, я зрозумів і побачив, наскільки я негідний і несприятливий чоловік. Але колонія переродила мене. Ваш бувший в'язень став тепер правдивою і чесною людиною".

Таке "послання" бувшого "арештанта" до "начальника". Але згадав колонія держаться на культурному уровні не тільки товариською порукою. В них є лекції, які читають в'язням лікарі і правники; є в них кінематограф, театр і правничє бюро, бібліотека і клуб. А першого травня в'язні Лianosовської колонії йшли в поході разом з селянами поблизького села, яке, по правді сказати, колонія електрофікувала (за вела в селі електрику).

Ось така в своєму новому виді — радянська тюрма. Такі "страхиття" радянського режиму, про який так дуже люблять кричати "мигкосердечні" білгородівці, чорносотенці всіх порід і всіх народів.

Слід замітити, що в Радянському Союзі роблять старання, аби всі тюрми поступенно перевести на такі трудові-поправчі колонії. Відразу зробити це неможливо. І ці дві колонії доказали, що люде, які поповнили злочин, поведиши в таких колоніях, виходять цілковито "виліченими" і більше злочинів не поповняють. Ім просто соромно, що колись вони були злочинцями.

Л. Мітницький.